

Szomorú ünnepélyességgel

Hangverseny Vántus István emlékére

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Konzervatóriuma szervezésében kedden este *emlékhangversenyt tartottak* a Zene-konzervatórium dísztermében.

Vántus István zeneszerző, aki több mint 30 évig volt az intézmény tanára, majd tanszékvezetője, idén nyáron hunyt el váratlanul, és október 27-én lett volna 57 éves. Beethoveni korban távozott el közülünk, de velünk maradtak művei, melyekből egy csokorra valót *szomorú ünnepélyességgel és meghatódottsággal* hallgattak végig a termet zsúfolásig megtöltött tisztelői. A megemlékezést *Weninger Richárd*, a Konzervatórium igazgatója nyitotta meg rövid beszédével, melyben összegezte Vántus István életútját, munkásságát, és felhívta a figyelmet alkotásaira, s a bennük rejlő üzenetre. A hangversenyen, mely az alkalomhoz illően komoly és szűkre szabott volt (alig egyórás), *négy Vántus-mű hangzott el.* Elsőként a Quintetto d'Ottoni (Rézfúvósötös, 1986), melyet a szegedi szimfonikus zenekar rézfúvósai – *Boros József, Pintér Attila, Kálmán János, Sasvári Csaba és Nagy Zsolt* – adták elő, majd a „Kuli” című Weöres Sándor versére írott dal (1969), mely –

csakúgy mint az ősbemutatón – *Sinkó György és Bódás Péter* előadásában szólalt meg. Ezután a szerző egyik legutolsó alkotását játszotta *Maczák János* klarinéton. Címe Hommage a Mozart. E műben felfedezhettük a Varázsfuvola egyik szép dallamtörredékét. A hangverseny zárószáma, az Elnémulások című vonószekari darab (1982) a főiskolásokból álló Musica Parlante zenekar igen szimpatikus előadásában csendült fel, *Meszlényi László* vezényletével. Az alcím – „Kései üzenet szülőfalumba” – megmagyarázza a darab rezignált, múltba merengő hangulatát.

Az emlékest műsorát hallgatva kitűnt, hogy Vántus alapvetően *lrai, meditatív hajlamú zeneszerző*, műveiből alighanem tudatosan hiányoznak a látványos drámai fejlesztések, csúcspontok, sodró lendületű gyors tételek. Azok, akik ismerték őt, módot találtak arra a művek hallgatása közben, hogy elmerengjenek a múltban, s felidéznek magukban Vántus István alakját, amelyet sajnos most már csak az emlékezet s hátrahagyott művei őriznek meg számunkra.

HORVÁTH BARNABÁS

Ifjúsági Pályalélektani Díj Hallgatók a hallgatókért

A szegedi pályalélektani tanácsadóképzés nemzetközi viszonylatban is úttörő kezdeményezés. A gyakorlatcentrikusan összeállított képzési program szervesen illeszkedik az egyetemi oktatás megújuló rendszerébe. Ilyen módon városunkban a segítő foglalkozások új formája születik, amelynek művelői támogatást tudnak nyújtani az életútfejlődés során adódó különböző problémák megoldásában.

A JATE „pályalélektani speciális képzés” első végzős hallgatói közérdekű felajánlást tettek a pályalélektan területén nyújtott kiemelkedő hallgatói teljesítmények elismerésére. A közel-múltban bejegyzett alapítvány nyitott, ahhoz bárki csatlakozhat.

A pályalélektani képzés a hét-köznapok által már régóta sürgetett specializálódási lehetőséget biztosít Szegeden az „Universitas” hallgatói számára, amelynek hatékonyságához minden bizonnyal az ifjúsági kezdeményezés is jelentősen hozzá fog járulni.

A kötögető spanyol Izabella, Prepeliczay Annamária és „lova”, Sárközi Attila

Szeged város kultúraszerető közönségéhez

Tisztelt Polgártársak!

Mindannyian örömmel látjuk – főleg a mai, terhes időkben –, ha városunk gyarapodik, ha Szeged kulturális intézményei jól végzik dolgukat. Mi, a városi művelődés, művészetpártolás elkötelezettjei a jövőben is mindent el kívánunk követni azért, hogy a kultúra ne kerüljön leszálló ágba nálunk, hogy a gazdasági nehézségek következményei ne gyűrűzzenek tovább s a művészetek mindenki számára elérhető közelségben maradjanak.

Szándékunkat, amennyire tőlünk telik, igyekszünk is megvalósítani, s talán, a másoké mellett, a mi munkánk is benne foglaltatik abban, ha Szegeden a messziről idefáradt idegen is élő művészetet, pezsgő kulturális életet talál. Talál, találhat persze mindenki – a választék szérenszenes bő –, ha általában tudomására jut. Városunk utcáin a járókelő ugyanis csupán agyonragasztott, meg-

tépett, lecsupaszított hirdetőtáblákkal találkozhat, melyről bajos megállapítani, mire is csábítanak egyáltalán. Pedig újdonságyszámba menő színházi bemutató, nívós klasszikuszenei est, jazzkoncert vagy egyéb kulturális rendezvény nem is egy akad a havi, heti (!) kínálatban. S mi, a Szegedi Nemzeti Színház, a Nemzeti Filharmónia Dél-alföldi régiója és a Szegedi Ifjúsági Ház részéről mindent el is követünk azért, hogy az általunk megalkotott-szervezett rendezvények tényleg eljussanak azokhoz, akiket illet: a város művészszerető közönségéhez.

Plakátokat nyomatunk új és még vonzóbb tervek alapján, ha kell, reklám-arculatot is váltunk. Fáradtságot és költséget nem kímélve azért, hogy közönségünket illően tájékoztatni tudjuk. Am hiába minden erőfeszítésünk, ha formatervezett plakátjainkat saját (vagy szép

pénzért bérelt) hirdetőtábláinkon idegen férc hirdetésekkel leragasztják, vagy vandál kezek letépi, megrongálják.

Amellett, hogy e tetteikkel önöket hasznos információktól zárják el, minket, rendezőket – s a nálunk fellépő művészeket – pedig támogató, jó hangulatot hozó közönségünk egy részétől fosztanak meg.

Kedves Polgártársak! Úgy gondoljuk, szellemi-esztétikai környezetünk épsége rajtunk is múlik. Kérjük önöket, ne engedjék, hogy az illetéktelenek megzavarják közös munkánkat, közös örömiünket. Figyeljenek fel az ártó szándéokra, akadályozzák meg a vandál rongálókat. Ellenük ugyanis semmiféle szabálysértési hatóság, mégoly kiterjedt rendőri hálózat sem lehet önmagában elegendő. Mindannyiunk összefogására, óvó figyelmére szükség van. A továbbélő, továbbsegítő kultúra érdekében.

Gondoskodásukat előre is megköszönve:

Kormos Tibor
Szegedi Nemzeti Színház

Kutas János
Nemzeti Filharmónia dél-alföldi régiója

Szerdahelyi Zoltán
Szegedi Ifjúsági Ház és Ifjúsági Iroda

Fábry-konferencia Kassán „Hontalan, bitang lett a magyar”

Fábry Zoltán, a szlovákiai magyarság két háború közötti jeles szószólója a fenti gondolat, aki e papírra írt sort halott apja kabátjának zsebébe rejtette, hogy a túlvilágon hirdesse a magyarság jogfosztottságát. A gondolat sajnos ma is aktuális. A múlt hét végén a 22. Fábry Zoltán Irodalmi és Kulturális Napokat rendezték meg Kassán. Fábryt ellentmondásos személyisége miatt ma számos kutató újraértékeli. Az Irodalmi Szemle hasábjain is másfél éve támadások keresztülvetésében áll az életmű. Kassán közel száz meghívott vendég és jeles előadók vitatkoztak arról, ki is volt Fábry Zoltán, ez az anyai ágon német (pontosabban a 700 évvel ezelőtt bevándorolt német bányászok, a mánták leszármazottja), apai ágon magyar férfiú. A szlovákiai magyarság „szent tehene”, a magyar kisebbség élharcosa, a humanista bölcs, a bátor antifasiszta, vagy ellenkezőleg, olyan ember, akinek kirekesztő politikai szemléletét, a kommunista pártban töltött éveit joggal hányorgatja fel az utókor. A konferencián *támadók és elszánt védelmezők* a csehovi dramaturgia szabályai szerint ezúttal is „elbeszéltek” egymás mellett. Néhány előadó, be nem vallva, megpróbálta „tisztára mosni” Fábryt, s akadt felszólló, aki érzelmű alapon foggal-körömmel védte a hagyományos Fábry-mítoszt. Józanabb, objektivitásra törekvő vélemények is elhangzottak. Mint mindenütt, ahol ellentétes nézetek csapnak össze, ezúttal is *valahol közepén kell keresni az igazságot.* Fábryt nem szabad a ma követelményei szerint megítélni. Fábry Zoltán munkássága csak saját korának viszonyai közepette érthető lehet. Amit saját korában tett, maradandó volt. Több mint negyedszázadra meghatározta a szlovákiai magyarság kisebbségi ideológiáját, politikai magatartását. A ma követelményeire azonban természetes, hogy nem teljes mértékben alkalmazható Fábry öröksége. Újra kell értékelni, mi az, amire a mának szüksége van, mi az, ami előremutat. Nem biztos, hogy csak a politikai örökösök feladata az átértékelés. Tény viszont, hogy csak így határozhatja meg önmagát a 600 ezernél is több felvidéki magyar, csak így élheti kisebbségi napjait a jövőben. Január 1-jétől kezdve immár az önálló szlovák állam – sajnos nem valószínű, hogy jobb életfeltételeket biztosító – keretei között.

P. T. P.

A Hungaria Televízió finanszírozásáról

Rejtélyesnek tartja *Haraszti Miklós*, az SZDSZ médiaszakértője azt a tény, hogy a Hungaria Televízióról ugyan kormányhatározat született, de az alapító okiratban szereplő ide 300 millió és jövő évi 2 milliárd forintos forrás a kormány által betervezett költségvetési törvénytervezetben nem szerepel. A képviselő kérdésére ezt a tény *Kupa Mihály* pénzügyminiszter is megerősítette. *Kulin Ferenc* (MDF), az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke pedig arról informálta az SZDSZ-es politikus, hogy ha szükséges, akkor képviselői módosító indítvány fog gondoskodni a 2 milliárd forint beviteléről a költségvetésbe.

Haraszti Miklós emögött a tény mögött – mint fogalmazott – azt sejtí: a kormány arra vár, hogy a Magyar Televízió vezetése megváltozik, és ebben az esetben rögtön lehetségessé válik az, amit különben a szabad demokraták kezdettől fogva javasolnak, azaz, hogy a jelenlegi kiadási tervhez képest 2 milliárd forinttal kevesebből, az MTV-n keresztül oldják meg a műsorszolgáltatást a Kárpát-medencében élő magyarok számára. Így milliárdos összegeket lehetne megtakarítani, hiszen a Magyar Televízió gyártáná a műholdas műsorok, és a magyar filmgyártás megmentésére, táplálására szánt összegekből megrendelések formájában bevételre tehetnek szert.

Figaro ott...

Mozart művének igazán sikeres, október 23-i bemutatója után lapszerkesztési hagyományaink szerint igyekeztünk frissen közölni a bemutató tényét: legközelebbi, október 26-i számunkban fotót, rövid tudósítást, valamint Varnus Xavér írását közöltük, mely utóbbi elsősorban a neves orgonaművész személyes mondanivalóját tartalmazta – Mozarról és a Figaro házasságáról. A Szegedi Nemzeti Színház operatársulatának első ideai bemutatójáról lapunk még nem közölt kritikát! Szándékunk szerint e meghatározott szakmai kritériumokkal rendelkező műfajban csak ezután, mégpedig az október 30-i előadás után foglalkozunk a produkcióval. Mindezt pedig azért közöljük, mert két levelet is kaptunk, egyiket a produkcióban – személyes véleményünk szerint kitérően – közreműködő Szegedi Szimfonikus Zenekar titkáráról Szelezsán Istvántól, a másikat az előadást irányító, október 23-án vezénylő karmestertől, Molnár László operaigazgatótól; ez utóbbit alább – írójára kérésére változtatás nélkül – közöljük, szívesen, azzal a megjegyzéssel: a bemutató előtt, október 22-i számunk címlapján megjelent, fényképes „előzetes” hírből természetesen ismertettük a közreműködők névsorát, a karmester és a zenekar nevével együtt; teljesítményük értékelését majd a kritikában olvashatják.

„Természetesen nagyon örültem (művészkollégáimmal együtt), hogy a Délmagyarország gyorsan és egyidejűleg két recenzióban is beszámolt a Figaro házassága hál’ istennek mindenképpen sikeresnek ítélt bemutatójáról. Örülök, hogy tetszett a produkciónk, s azt, hogy az én nevem mint betanító és vezénylő karmester fel sem bukkant a két írásban, üsse kő: írt már rólam eleget 15 év alatt a Délmagyarország.”

De az bánt, hogy a Szegedi Szimfonikus Zenekar művészei ezúttal említés nélkül maradtak, Mondjuk, hogy a kis kórus és a balettkar feladata nem túl jelentős, de a zenekar...

Történetesen másnap koncertem volt a Zeneakadémián az egyébként elsősorban operát játszó Budapesti Filharmóniai Társaság zenekarával, s mikor szóba került a Figaro-premier, rögtön megjegyezték: zenekari szempontból az operairodalom egyik legnehezebb darabja. „A negyedik felvonásban már fáj a kezünk. És az a második finálé! Jézusom!” – mondták.

Így van, tudom régóta én is, a Figaro pusztá végigjátszása (és -koncentrálása) is elképesztően nehéz feladat. De olyan virtuózan megszólaltatni, ahogy ezt a zenekar péntek este tette, mindenképp sokkal több, mint említésre méltó. (A videofelvétel alapján boldogan vállalom ezt a kijelentést, még akkor is, ha esetleg akadhattak apró hibák, s ha a zenekari árok takarása a szokásosnál talán mattabb hangzást eredményezett.)

Én ezúton is hálásan megköszönöm magas színvonalú, fáradságos művészi munkájukat.

Engedjék meg még egy apró megjegyzés az általam kifejezetten nagyra becsült Varnus Xavér írásához: A grófnő szövegében egyáltalán nincs magas „C” hang, ezt a „csúcsot” kizárólag Susanne-nak – a mi előadásunkban a kitűnő Vajda Julinak – kell elérnie. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy Vámosy Éva énekesi-színészi alakításától ne lennék éppúgy elragadtatva, mint az írás szerzője.”

S. E.